

ՄԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարեկանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանիս խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция «Мшакъ»:
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak»:

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւններ համար վճարում են
խաղաղապարտութիւն 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ոչ հաշտվել ոչ էլ յարգել կարելի է.— ՆԵՐՔԻՆ
ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Միջոցներ խօսքայի դէմ. Նամակ
խմբագրին. Նամակ խմբագրին. Ներքին լուրեր.
— ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Թիֆլիսից սահմա-
նադրութեան տարեգրքը. Նամակ Թիֆլիսից.
Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱՅԻՆՆԵՐ. — ՅԱՅՏԱՐՈՒ-
ԹԻՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Տպարարութիւն-
ներ. Բարոյականութիւնը:

ՈՉ ՀԱՇՏՎԵԼ ՈՉ ԷԼ ԵՐԱՐԳԵԼ ԿԱՐԵԼԻ Է

Եթէ կուսակցութիւնը համազօր է,
եթէ նա ունի իր որոշ, հաստատ ծրագիր,
պարզապէս որք չեղելէ կը նշանակէր դա-
ւաճանել իր համագործակցներին, այն ժա-
մանակ հաշտվել հակառակ կուսակցութեան
հետ կը նշանակէր համագործակցել զուրկ
լինելով...

Կուսակցութիւն չէ նշանակում անձնա-
կան թշնամութիւն, այլ նշանակում է հաս-
տատ համագործակցութիւն. իւրաքանչիւր
կուսակցութեան պարտաւարութիւնն է յար-
գաւորով վերաբերվել և զէպի հակառակ
կուսակցութիւնները, քանի որ այդ վերջին-
ներն էլ համագործակցում են իրանց բռնած
ուղղութեան ճշմարտութեան մէջ:

Սակայն, երբ այդ տեսակ կուսակցութիւն
ոչ թէ հաստատ համագործակցում է զոր-
ծում, ոչ թէ գործողութեան որոշ ծրագիր,
պարզապէս ունի, այլ լոկ իր անձնական շա-
հերն աչքի առջև ունենալով, անընդհա-
տաբար ինքն իրան հակառակ է, այսօր մի
ժողով, վաղը մի այլ միջոց է պաշտպանում,
նայելով թէ օգտէապէս որն է իրան աւելի
ձեռնառու, գիտակցաբար սուտ է ասում,
գիտակցաբար խարդախում է ճշմարտու-
թիւնը, աղաւաղում է փաստերը, մոլորեց-
նում է ժողովուրդը, յեղաշրջում է իրողու-
թիւնները, — մի թէ այդ տեսակ կուսակցու-
թիւնն արժանի է յարգանքի...

Եւրոպայում իրար հակառակ կուսակցու-
թիւնները իրար փոխադարձապէս յարգում
են, չը նայելով որ անողորմ կերպով իրար
դէմ մղաւորում են: Բայց դա համար
հարկաւոր է, որ իւրաքանչիւր կուսակցու-
թիւնը համազօր լինի իր ուղղութեան:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երևանեան նահանգի հարևան երկու ազգու-
թիւնները, հայերի և պարսկների մէջ, ահագին
տարբերութիւն կայ: Մինչևեւ հայերի մէջ կայ-
վել է արդէն մի ջիւղ լուսաւորված դասակար-
գել: — պարսիկների մէջ ոչինչ չը կայ: Հայերի մէջ
այդ միջին լուսաւորված դասակարգը բաղկացած
է հայերէն խմբող պետական տնտրվի պաշտո-
նականներէն, հայոց ուսումնականների ուսուցիչնե-
րէն, հայ բժիշկներէն ու փաստաբաններէն, վա-
ճառականներէն, գործակալներէն, արհեստա-
ւորներէն և այլն...

Այդ դասակարգի մէջ կը տեսնուի և պետական
գործողներում միջնակարգ ու նոյն իսկ բարձրա-
գոյն գործողներում ուսում ստացածներն, և հայոց
գործողներում ուսում ստացածներն և վերջապէս
ոչ մի ուսումնաբարձում չեղածներն, բայց որոնք
կրանք ամբողջ կրթութիւնը, ամբողջ ուսումը
պարտական են հայոց մամուլին: Ո՛րքան, ուրեմն,
զեղոյշ խղճատու որ պիտի լինի մամուլը, աչքի
առջև ունենալով, որ տարագրական խօսքով կա-
ռուցի է կրթել ամբողջ մի սերունդը... Ուրեմն մի
փառ միայն, մի գիտակցական սուտ, մի մոլորեց-
նող գաղափար, որը սպրդում է մամուլի էջերի
մէջ՝ Դժբախտ վնաս է տալիս ազգի այն տարրին,
որն իր ամբողջ կրթութիւնը, իր ամբողջ լուսա-
ւորութիւնը պիտի մամուլից քաղէ... Ուրեմն յան-

մէջ, գիտակցաբար գործէ, չիտակ, ազնիւ,
անկեղծ լինի, համազօր լինի մինչև ֆա-
նատիկոսութիւն... Յարգել ազնիւ հա-
կաւորներն, մեր պարտաւարութիւնն է,
սակայն հակառակորդին, որն անազնիւ է,
մենք պարտաւոր չենք յարգել:

Երբ գերմանական պարլամենտի անդամ,
Թոմազ կղերական պ. Վինդհորստ վարձան-
վեց, դրա դազադի ետեւից գնացին և պահ-
պանողականները և ազատամիտները, և սո-
ցիալիստները, որովհետեւ նա յարգված էր
ամենից: Երբ Մոսկվայում ռուս երեւելի
բանաստեղծ Պոլկինի արձանի բացման
հանդիսի ժամանակ եղած ճաշկերպի ժա-
նուս յայտնի պահպանողական և եւրոպա-
կան լուսաւորութիւնն ասող Ալեքսով իր
զինու թաղը դարձեց Տարբերվել զինու
թիւնին, այդ վերջինս ընդունեց այդ կե-
նացը, քանի որ յարգում էր սիրում էր Ալեք-
սովին, որպէս համազօր, ազնիւ մարդուն,
չը նայելով որ Ալեքսովի ուղղութեանը չէր
համակրում: Բայց երբ նոյն անկ ուղեց
հանգուցեալ Աստիօկ, այն ժամանակ Տար-
բերվել յետ քաշեց իր զինու բաժակը և
չուղեց հաշտվել Աստիօկի հետ, որովհետեւ
զինու թէ Աստիօկ համազօր չէր պահ-
պանողական չէր, այլ իր գաղափարները
քան անգամ էր փոխում, նայելով թէ
որն էր իր համար աւելի շահաւէտ,
գործում էր ոչ թէ անընդ համագործակցել
զինավարձ, այլ զինակցաբար միտ-
րեցներով ընթերցողներ...

Մենք էլ պարտաւոր կը լինենք յարգել
մեր հակառակորդներին, եթէ նրանք ի-
րան ուղղութեան մէջ համազօր մարդիկ
լինեն: Սակայն մենք մնալի չափ անգամ
յարգել չենք կարող նրանց, քանի որ նրանց
բոլոր արածը գիտակցական սուտ է,
մոլորել խարդախում է, մաքրել ֆալսի-
ֆիւլացիա է, փաստերի գիտակցական
յեղաշրջում է, գաղափարների աղաւա-
ղում է...

Սխալվել մարդկային թուլութիւնն է,
բայց գիտակցաբար սուտ ասել, դա չէ նշա-
նակում սխալվել, այլ նշանակում է գիտակ-
ցաբար խարդախել:

Բերնեք մի օրինակ. մի յայտնի լրագրի

խմբագիր վնասել է ուղում դիցուք Սեդրա-
կան եպիսկոպոսին, և ահա ինչ գիտակ-
ցական սուտ է գրում նա, մաքրել ինչ
խարդախումն է թոյլ տալիս իրան իր սե-
փական օրգանի մէջ. «Մինչևեւ յունվարի
6-ի աղետի պատճառով ամբողջ Թիֆլիսը
լացի մէջ է, էջմիածնի ճեմարանի տեսուչ,
Խզդիր Կրէպէրը յունվարի 8-ին աշակեր-
տական թատրոնական ներկայացումն է
սարքում նոյն իսկ ճեմարանի դահլիճում»:

Տեսեք թէ որքան փաստերը աղաւաղ-
ված են այդտեղ. ինքն գրողը շատ լաւ
գիտէ որ ներկայացումը եղել է ոչ թէ
8-ին, այլ 6-ին, երեկոյեան, երբ էջմիած-
նում դեռ տեղեկութիւն չուներին աղետի
մասին, մանաւանդ որ Մամբրէ եպիսկոպոսը
միջոց երկու օրից յետոյ էր հեռաբերվել ար-
տաճած դժբաղդի դէպքի մասին, ինքն գրո-
ղը գիտէ որ յունվար և դեռ փետրվար
ամսին «Խզդիր Կրէպէրը» տեսուչ չէր ճե-
մարանում, այլ այդ ժամանակ ճեմարանի
տեսուչ Սարգիս եպիսկոպոսն էր, իսկ Սեդ-
րական միմիայն մարտ ամսին էր նշանակ-
վել տեսուչ: — այդ բոլորը գիտէ գրողը
բայց գիտամոլ է աղաւաղում, խարդախում
իրողութիւնները, միմիայն կաթողիկոսական
ընտրութիւններէն առաջ Սեդրականի վրա
սուտեր գցելու համար:

Այդ տեսակ հակառակորդներին հետ ոչ
թէ միայն չէ կարելի հաշտվել նրանց ոչ
թէ միայն չէ կարելի յարգել, այլ օրինաւոր
մարդու համար նոյն իսկ անպատեալ է
նրանց իր հակառակորդներ համարել:

Չարմանալի է որ մարդկային օրէնքները
այդքան թերի, անկատարեալ և հակասող
են, մաքրու ստամոքսին վնասող խարդա-
խումները պատժվում են, իսկ ուղեղին վնա-
սող խարդախումները չեն պատժվում: Երբ
մէկ գործարանատու մանր կերպով ծեծած
աղիւնների փոշին կը խառնէ շոգօրայի հետ
և այդպէս կը ծախէ իր շոգօրայը.— նա
այդ ֆալսիֆիկացիայի համար կը պատժվի
բանտարկութեամբ. իսկ երբ մէկ գիտամոլ
խարդախած մաքրել նախամտածած նպա-
տակով իր լրագրի էջերում է ծախում իր
բաժանորդներին, — նա ոչնչով չէ պատժվում:
Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԽՈՒՆԵՐԱՅԻ ՌԷՄ

Մինչ մի կողմից խօսքայի ստատկանում է Պարս-
կաստանի դանազան կողմերում, միւս կողմից երկ-
րի կառավարութիւնը ոչինչ միջոցներ չէ ձեռք
առնում այդ սուր հիւսնդութեան առաջն առ-
նելու համար:

Այդ երկրի մէջ առողջապահական պայմաններն
այնքան վատ են, ժողովուրդն այնքան աղքատ,
բժշկական օգնութիւնն այնքան նւազ, որ եթէ
արդէն մի տեղ երեսց խօսքայ, նա պետք է տա-
նի իր զոհերը: Այդ գուցէ ցաւալի, բայց անհր-
ժեշտ ճշմարտութիւն է:

Պարսկաստանում խօսքայի առաջն առնելու
մի կարեր, և գլխաւոր միջոց կայ, որի գործա-
գործիւնը միմիայն կառավարութեան ձեռքում
կարող է լինել.— այդ պարսկութիւնների դա-
դարեցներն է:

Երբ արդէն մի քաղաքում կամ գիւղում երեւ-
ցել է խօսքայ, ամենապիտաւոր հոգսը պիտի լինի
այնպէս անել, որ դոնէ հարևան գիւղը կամ քա-
ղաքն էլ չը վարակվի: Դրա համար հարկաւոր է
վարչական միջոցներ ձեռք առնել, և յարաբե-
րութիւնները դադարեցնել: Իսկ այդ չէ կարող ա-
նել ոչ գիւղացին, ոչ քաղաքացին և ոչ մու-
լան, այլ միայն ինքը կառավարութիւնը:

Եւ եթէ պարսից կառավարութիւնը, որը անկա-
րող է, — մենք այդ դիտեցք.— բժշկական և այդ տե-
սակ ուրիշ միջոցներով թուլացնել խօսքայ, գո-
նէ աշխատի այնպէս անել, որ խօսքայն չը տա-
րածվի իր երկրի բոլոր կողմերը, դադարեցնելով
վարակված տեղերի յարաբերութիւններն առողջ
տեղերի հետ:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒՆ

Երևան, 30 մայիսի

Ամսի 5-ին կաթողիկոսական ընտրութեանը
իւրեման Հայրիկին շնորհաւորական հեռագիր
տալու համար ես, Թիֆլիսցի իշխան Յովսէփ
Արղութեան և երեսնցի Ալեքսանդր Գաթանեան
կաղմած լինելով շնորհաւորական հեռագիրը այս

չենք ասում դարեր առաջ.— իսկ մահմետական
տարրը չէ էլ մտածում մտաւոր ու բարոյական
զինքներով զինաւորվելու, քաղաքակրթական նոր
հոսանքին դիմադրելու համար:

Մեր երկրի հայի ու պարսկի վիճակը նման է
հետեւեալին. երկուսն էլ պատրաստվում են ընթա-
նալ լուսաւորութեան ճանապարհով, բայց առա-
ջինը, հայը, գտնէ մի ճիւղ հեռու, իսկ մահմետականը
ուղեւորվում առաջինին ընկերակցել լինելով վճռել
է. նրա կողքին ոտով գնալ... Պարզ է որ առա-
ջինը, ճիւղաւորը, երբ կընտելանայ ճիւղ հեռուին
արագ առաջ կընթալ, իսկ հետեւի միշտ յետ
կը մնայ ձիւարից...

Այդ բաւական չէ. եթէ մահմետականը պատ-
րաստութիւն չը տեսնի ու ճշմարիտ քաղաքակր-
թութեան երևալուց առաջ ոտքից մինչև գլուխ
ուսման ու լուսաւորութեան զինքներով նախօրոք
չը զինաւորվի, — քաղաքակրթութեան երևալուն
պէս, նա ամեն կողմից անպատրաստ լինելով,
կը սկսի ընկճել լուսաւորութեան ոյժի առջև,
կը սկսի այլատեսութիւն անհետանալ, ջնջվել աշ-
խարհի երեսից, անկարող լինելով մրցել իր
երկրացի այն միւս տարրերի հետ, որոնք աւելի
պատրաստ կը լինեն քաղաքակրթութեան պա-
հանջներին յարմարվելու:

Բնութեան մէջ փոքր ի շատեւ աշողութեամբ
մրցելու համար, ուրիշների մրցմանը դիմադրելու
համար պէտք է ոտքից մինչև գլուխ զինված լի-
նել ոչ թէ թուլ, խանցալով ու հրացանով, այլ
ուսման ու լուսաւորութեան զինքներով... Թող
հասկանան մեր մահմետականները, որ մենք նրանց

ճամանակները փոխվում են, ժամանակակից
պահանջները բոլորովին այլ են, քան թէ էին
նոյն իսկ քանն և հինգ տարի առաջ, այլ ևս

բերումը դեպի թիւրքաց հայերը, խնդիրն այն է, որ ասում է յօդուածագիրը, որ մի քանի անուանի հայեր մեծ պաշտօններ են վարում թիւրքայում և մեծ արտօնութիւններ են վայելում թիւրքայի մայրաքաղաքում, բայց խնդիրն այն է թէ ինչ դրութեան մէջ է թիւրքայում հայոց ամբողջը, երկրագործը և արհեստավորը, հայ ազգի մեծամասնութիւնը: Յօդուածագիրն այն կարծիքն է յայտնում որ թիւրքաց հայերը, ինչպէս ամեն տեղի քրիստոնեայ ազգութիւններ, կատարեալ իրաւունք ունեն պահանջել իրանց համար ամենամեծ շահութեան մարդկային իրաւունքներ, մարդավայել կերպով ապրելու իրաւունքը: Ինչպէս երևում է յօդուածը դեռ պիտի շարունակվի:

Երևանում, ինչպէս մեզ գրում են, մանուկների շրջանում բաւական տարածված է կօկլիւշ (կապույտ հագ) ասելով հիւանդութիւնը: Նրանով հիւանդանում են և հասակաւորները: Սակայն հիւանդութիւնը որ և է վնասակար հետեանքներ չունի:

Կ. Պօլսի «Արեւելք» լրագիրը գրում է հետեւեալը. «Տփղիսի երեւելի վաճառական պ. Ալեքսանդր Մանթաշեանց, որ յայտնի անձնատուրութիւն մ'է իւր հանրապետ արաբերով, վերջերս Պաթմաճ Կ. Պօլսի դարձող մի քանի ճանապարհորդաց արաբ մարդկութեան ներքեւ դրած էր իւր չղզնաւոր Մալաքբա և Կրանիլի, յորում այն ուղևորը ամեն հանգստութիւն վայելած և շատ հաճելի ճամբորդութիւն մ'ըրած են: Այս անձինքը գտնութեամբ կը խօսին պ. Մանթաշեանցի բարեկեցի կարգադրութեանց վրա և իւր չղզնաւորաց վրա, որք զիրենք ուղևորէին Պաթմաճ Կ. Պօլսի փոխադրած են, առանց միջակայ նաւահանգիստներն հանդիպելու: Երբեք թէ ճամբորդներն խօսիցին վաճառական Գարեգին Է. Բաբադեան 100 Քր. դրկեր է առ պ. Մանթաշեանց, յօդուած Տփղիսի Բաբադեանցին (չնկերութեան, որոյ նախագահն է նոյն ինքն պ. Մանթաշեանց):

Անցեալ տարի, յունիսի 3-ին Կ. Պօլսում վաճառակց մեր հանճարաւոր արտիստ Պետրոս Ա. դամեան: Այժմ նրա մահվան տարեկարծն է, և այդ առիթով թիւթլիսի հասարակութիւնը ի նշան իր յարգանքի դէպի Արամեանի յիշատակը՝ հոգեհանգիստ պէտք է կատարի: Յանկալի է որ այդ տարեկարծի առիթով վճարի Արամեանի գերեզմանի վրա արձան կանգնեցնելու հարցը, որի համար մի գումար էլ է հաւաքված:

Թիւրքները միեւրեւիտ ներկերի կենտրոններում, զգալի կերպով հարստանում են. փորձերի օգնութեամբ աւելի և աւելի գնահատուում են այն գործողութիւնները, որոնք վերաբերում են հասարակութեան օգտին և մի և նոյն ժամանակ հասարակական կարծիքը կոտորելով իր ցանկը, չէ զոհանում սահմանափակ հասկացողութիւններով: Այդպէս, բարոյական աստիճանների թիւը և ոյժը աւելացել են, նրանցից մի քանիսը՝ որոնք նախկին մարդկանց անմշակ մտքերի համար նկատված էին իբր սրբութիւններով՝ ճիշդ քաղաքակրթված ազգերի մէջ զգուշացնելով զգացմունք են զարթոնելով և նրանց կրթութիւնը ջնջելու արել են ուղեղի մէջ տպագրութեանը: Կոտորելով կոտորելով այդ գործողութիւնը ստացել է բարոյական տանջանք կամ խղճի խայթ՝ անուշը և միանգամ այդպէս ծանրաբալլ ձեռք բերված բարեկեցութիւնը փոխադրվել է սերնդից սերունդ և կազմակերպվել:

Մի ուրիշ կողմից էլ կրթութիւնը և գիտութիւնը աշխատել է ջնջել փառանքական հակումները: Ժառանգական հակումների ֆօնդն է, որ կազմում է մասնաւոր անհատական բարոյականութեան ամուր հիւրը. կրթութիւնը կարող է անճեղհել այդ հակումները, զարգացնել և բարեփոխել նրանց, բայց թերին լրացնել անկարող է: Դրանք են, որ բարձր բարոյականութիւնը զարգացել է հաստատաբանակ ազգերի մէջ, ուր մի երկար յաջողութիւն սերունդները ենթարկված է եղել միանման դարգացման: Սակայն իբր բացառութիւն, բարձր բարոյականութիւն կարելի է գտնել նոյն իսկ անկրթ մարդկանցից և մի քանի անասունների մէջ էլ: Օրինակ: Կրկու հնդկական

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐԿԱՅԱՅՈՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵՎԱՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Կ. Պօլսի հայերը մինչև այժմ ամեն տարի, մայիսի 24-ին փառաւոր կերպով տօնում էին ազգային սահմանադրութեան տարեդարձը:

Այս տարի լրացել է սահմանադրութեան 32-րդ տարեդարձը:

Նախկին արժանաւոր, ազգային սահմանադրութեան փոխարէն, այս տարի կարծեք զաղանի է կատարված այդ հանդէսը: Ահա թէ այս տարի ինչպէս է տօնվել այդ տարեդարձը, որպէս հանդերձում են Կ. Պօլսի լրագիրները. «Երեկ առաւօտ, մայիսի 24-ին, Գեղ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալեքանդեան պատարագ մատուց Ազգային Հիւանդանոցի մատրան մէջ: Եկեղեցական արարողութեանց ներկայ էր ամեն. ս. պատրիարք հայրն: Զատար պատրիարքին, Հիւանդանոցի հանդիպակաց պարտէզին մէջ սեղան մը տրուեցաւ, որուն նախագահաց Ս. Պատրիարք Հայրը և ներկայ գտնուեցան իբր հարիւր ազգային: Ն. Ամենապատուութիւն, յորին կանգնելով բաժակ առաջարկեց վառն կենաց և բարօրութեան վէճ. Սուլթանին: Ներկայք յանկայ պարպեցին այս բաժակը: Սկզբնէն յետոյ, Որբանոցի աշակերտը նուազածուաց խաւրի մը ընկերակցութեամբ վէճ. Սուլթանին անուան ձօնեալ երգեր երգեցին: Մինչև անգամ չէ էլ յիշված, որ «Սահմանադրութեան տարեդարձն» էր...»

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԿԱՅՈՑ

Տրապիզոն, յունիսի 1-ին

Մայիս 22-ին գաւառական ընդհանուր ժողով գումարուելով՝ վաւերացուեցաւ 7 երեսփոխանաց ընտրութիւնը: Մայիս 24-ին կազմուեցաւ ընդհանուր գաւառական ժողովոյ մայր դեւանը: Մայիս 27-ին ընդհանուր գաւառական ժողովը նիստ գումարուելով՝ քուէարկեց և ընտրեց Գաղափարական ժողովոյ 7 անդամները:

Մայիս 31-ին, կիւլապէ՝ ըստ որոշման առաջին ժողովի, առաւօտեան եկեղեցիէն յետոյ երեսփոխանաց մեծամասնութիւնը հաւաքուած էր ազգային առաջնորդարան, ուր կային նաև բուսական ուսնիւղիւններ: Ժողովոյ օրակարգն էր՝ առաջնորդի ընտրութիւնը:

Ժողովը բացուեցաւ: Պ. ատենապետ ներկայեց պատրիարքարանէն եկած ընտրեցանք ցանկը, որոյ մասին այլ և ոչ վիճարկութիւններ եղան՝ առանց որոշ կարգապահութեան մը յանդերձ: Կարծեաց փոխանակութեան համար կէս ժամ հան-

փոխել ընկած լինելով միասին մի թակարդի մէջ, նրանցից մէկին աշուղտում է դուրս գալ թակարդից և փոխանակ փախչելու, նա մնում է և իր կնճիթը պարզում մնացող ընկերին, նրան էլ օգնելու:

Ընդհանրապէս աշուղտութիւնը և ճշմարտութիւնը քիչ կարելի է գտնել նախնական (primitive) ցեղերի մէջ, բայց անձանթ էլ չեն նրանցից մի քանիսներին: Արքա Դամիսիկի ասելով, կան կալմախաշներ ընկեր, որոնք իրանց զիւղերի մէջ տեղում անկում են մի փայտ, որը կոչվում է «ուղղափառութեան ծառ», որից ամեն մարդ կախում է իր գտած առարկան, մինչև որ տէրը երևան գալ և վերցնէ *): Այդպիսի մի բան էլ գտնվում է Եսկիմոսները մէջ՝ միայն իրանց մէջ, որովհետեւ Եսկիմոսը իրան պարտաւոր չէ համարում օտարի առջև (պարբի): Վալասի ասելով, Բօրնէօ կղզու լեռնական Գայիակ կոչվող ցեղը բացարձակ ճշմարտաստ անդամներից է կալմված: Մուսկօ Պարկ ճանապարհորդը տեսել է մի նեղուտ: Սկզբնապէս Սկնդաբիւրիս, որը իր մեռած ողու լաւ յատկութիւնները թվելով այսպէս էր ասում. «Նա երբեք առաջ չէր խօսում, երբեք»:

Այս առիթով բարոյական զգացմունքների էյօ-լիցիայի մասին արժէ մի քանի կարեւոր նկատողութիւններ անել:

Ամենից առաջինը զարգացող բարոյականութիւնը, այսպէս ասած, առաւելագույն, յարաբերական բարոյականութիւնն է: Հաղորազելու չէ տեսնել

*) Արքա Դամիսիկ. «Ճանապարհորդութիւն նոր աշխարհի մեծ անասնաբանութեան», էր. 520.

զիստ արուեստ: Հանդիսանալու յետոյ երկու երեսփոխան պարոններ կարճ և ազգու կերպով բանասիրութիւններ ընկել յետոյ՝ մասնաւորապէս մասնաւորաց ըրին՝ Եւդիկիոյ և Ամանիոյ պատրիարքական փոխանորդ արք. Եղիշէ Ժ. վ. Այվազեանը՝ իբր արժանաւորագոյն ընտրելի:

Տեղւոյս այժմեան առաջնորդի տեղապահ Արեւտակէ Ժ. վ. Սարգսեանց ընտրելու հրաժարուեցաւ: Որոշուեցաւ զաղանի քուէով վերջնականապէս ընտրութիւն կատարել:

Ներկայ էին 23 երեսփոխաններ: Քուէարկութիւնը կատարուեց և եղիշէ Ժ. վ. Այվազեան ստացաւ 18 քուէ. մնացեալ քուէներն 3-ը սպիտակ (ձեռնաշնչ) իսկ երկուքն ալ՝ այլ երկու եւ պիտիւղայաց տրուած էր. առ այս քուէից առաւելութեամբ տեղւոյս առաջնորդ ընտրուեց Եղիշէ վ. Այվազեան:

Այս ընտրութիւնն ընդունուեց կեցեցներով և ծաղիկահարութեամբ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պօլսից «Figaro» լրագիրն մայիսի 25-ից (յունիսի 6-ին) հետադարձ են հետեւեալը. «Աստոր-ուստրալական հիւպատոսութիւնը, տեղական իշխանութեան ներկայութեամբ, ազատեց 60 չափ, մեծ մասամբ անշահաբան աղջիկներ, որոնք գտնուում էին Կ. Պօլսի հասարակաց տներում և որոնք աւտորիտարացանքներ են: Այդ բոլոր դժբաղդ աղջիկները ընկած են եղել թիւրքիս որպէս կար անող կանաչք, աղանիւններ և, Կ. Պօլսի հասնելուց յետոյ, դատաւարութեամբ էին անառակ կեանքին: Ազատված 60 աղջիկները հայրենիք ուղարկվեցան աւտորիտական դեսպանութեան հաշուով»:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒՂԻԶ, 3 յունիսի: Քաղաքը պատրաստվում է վաղուց հանդէսին՝ Յարկիչ Դիմիտրիի պալատի օծմանը: Այսօր առաւօտանից ժողովուրդը խմբվում է պալատի շուրջը, տները զարդարված են ծաղիկներով և դրօշակներով:

ԻՌԻՆՍԿ, 3 յունիսի: Այսօր վաղուց աղբարկեցին Ուղիչ Մեծ Խչան Սերգի Ալեքսանդրօվիչ և Մեծ Խչանուհի Նիկոլայեւնա Ֆիօրօրօվնա: Ժողովրդի մեծ բազմութիւնը ողջունեց նախահանգնուած չղզնաւոր: Նոյա Բարձրութիւններն այցելեցին տաճարը՝ քաղաքը մատուցեց աղ ու հաց:

ԱՐԵՒԻՈՒԴ, 3 յունիսի: Մեծ Խչան վաղուց միւր Ալեքսանդրօվիչ Օգոստոսիւս ամուսնու և

առաւելական ուղղամտութիւնը և խոստմնապահութեան յատկութիւնը՝ կից ամենակատարի աւելանալուց, զգացմունքներ հետոյ Այդպէս, Դայիակ ցեղի բացարձակ ճշմարտաստութիւնը չէ արգելում նրանց հաւի պէս մարդ մըրթել: Թայիթի կղզու ընտիրները, որոնք ամենապիւնարբու մարդիկ են, պատկառանքով պահում են թաւրուի ձեռքը և ամենայն վստահութեամբ իրանց կը յանձնեն այն թշտամու ձեռքը, որ կերպի մի փառք զեղին փետուրների վրա, թէ իրանց չի վնաս *):

Ընկերակալութեան համար ամենից առաջ կարեւոր է եղել յարաբերական հաւատքը դէպի միմեանց, յետոյ, աւելի ուշ է, որ ձեռք են բարութեան, զթոթեան, մարդասիրութեան, ուրիշի աղատութիւնը յարգելու և այլն զգացմունքները: Ինչպէս ամեն ինչ, նոյնպէս և բարոյականութիւնը զարգացել է (évoleur) համարապէս և, ի հարկէ, այժմ իսկ աչքի է խելում որ նա դեռ շատ հեռու է կատարեալ լինելուց: Մարդկային ընկերութեան ամենազարգացածներն իսկ Էգիփոս միջ դուրս, կատարի կերպով կոտորում են միմեանց, անգիմարար և անինայ:

Մրանից կըրպակցվում է որ նախնական անասնական ինտելեկտները ճաղիլ թէ արմատախիլ կըրած լինեն բոլոր սրտերից և բարոյականութեան կշիռը այնքան քիչ է բարձրացել, որ նոյն իսկ իրանց իրանց քաղաքակրթի կոչող ազգերի մէջ, ճանաչողութեան աշուղտութիւնը յաճախ անաշուղտութեան պատահաւ է դառնում և թշուառացնում

*) Հուր, ընդ. պտտութիւն ճանապարհորդութիւնների, հաւ VII. 436.

ավիտայի հետ «Ազիա» նաւով ուղիղ առաւօտեան 9 ժամին հասաւ այսօրը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒԳ, 4 յունիսի: «Гржданинъ» լրագիրը Լեւ է որ երեկ սենատը վճռեց դատաւարական պատմականաւորութեանն ենթարկել Սամարայի նահանգական ղեկավարի վարչութիւնը ազգաբնակչութեանը ուսուցիչ մատակարարելու ժամանակ խարխալութիւններ գործելու համար:

ՀՈՍՄ, 4 յունիսի: Խաղաղական թաղաւորը և թաղահայն արտաքին գործերի միջնորդի ուղեկցութեամբ ճանապարհ կընկնեն կիւրակի Մէն-գո-տարիով դէպի Պոստոլամ այցելութիւն անելու գերմանական կայսրին և կայսրուհուն այն աղելութեան փոխարէն, որ այդ վերջիններն արել են 1889 թին:

ԻՐԻՆՏՍՈ, 4 յունիսի: Այսօր երկաթուղի է բացված Բրիկնցայի և Բաղդօրին մէջ: Բոլոր երկաթուղիներից Եւրոպայում այդ դիմը անցնում է ամենամեծ բարձրութեան վրա, որը հասնում է 2,252 մետրին:

ՊԱՐԻԶ, 4 յունիսի: Կառավարութիւնը վճռեց պալատի Դահլիշական ծովափը, որպէս զի արգելի կարողանայ Բէզանդին թագաւորին ուսելու պաշար և դէպ ծառայու:

ՊԵՏԵՐԲՈՒԳ, 4 յունիսի: Երեկ ծովային միջնորդը ուղեւորեց դիմելու Կոստանտնուպոլի նաւահանգիստները:

ՊԵՐՆՈՎ, 4 յունիսի: Այսօր հասաւ Մեծ Խչան վաղուցիւր Ալեքսանդրօվիչ ամուսնու հետ:

ՎԻՆՆԱ, 4 յունիսի: Մեծ Խչան Պետր Նիկոլայեւիչ այսօր ուղևորվեց ընտանիքով Գէյ-խնդերդի շրջը:

ԻՐԻՍՍՆԵ, 4 յունիսի: Սենատը համար ընտրված են 44 կաթօլիկ և 30 ազատամիտ անդամներ. պէտք է լինի 3 կրկնաքուէարկութիւն: Պատգամաւորների ժողովի համար ընտրված են 92 կաթօլիկ և 62 ազատամիտ, իսկ կը լինեն 5 կրկնաքուէարկութիւններ: Մեծ յուզմունք կայ. ընդհանուրների մի քանի դէպեր եղան: Մի քանի խումբ սօցիալիստներ ցուցեց արեցին կաթօլիկների դէմ Բրիկնցայում, Լիւտիլում և Գէնսում, ուր կաթօլիկները կուրբ շինութեան վրա յարձակում եղաւ, և հոգեւորականութեան պատկանող տները պատահաններ կտառեցին: Գործի մէջ խառնվեց ժանդարմների հեծելախումբը, որը և մաքրեց փողոցները: Մի քանի հոգի վիրաւորված են:

ԲԵՆԴՐԱԴ, 4 յունիսի: Կատարեալապէս հաստատուում է այն ըրը, որ Բաղդադիս են կանգնած բաւականաչափ աւտորիտայ օֆիցերներ, ամբողջներ շինելու և զօգրել վարժեցնելու զկաթօլիկներ համար: Օֆիցերները արդէն ձեռնամուխ եղան գործին:

Ժամանակաւոր-թմբաղի՝ Յ. ՏԵՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԴՈՒՆԻ

այդպիսի ընտրութիւն ունեցողներ: Որքան անգամ ստորութիւնը, նենգութիւնը և կոտորութիւնը ոչնչացրել են այնպիսի անձներն, որոնք մի քիչ աւելի շուտ են աղատված եղել անասնական բարոյականութիւնից և որոնք ստիպվել են կրոււնել այնպիսի կեղտոտները դէմ և փշուրել այնպիսիները, որոնց համար ամեն զէնք լաւ է համարվել և ամեն կեղտոտութիւն իբր զէնք է գործածվել: Այս տեսակ տեսու ճշմարտութիւններին կարելի է հանդիպել ոչ միայն պատմութեան, այլ և առօրեայ կեանքի մէջ: Միթէ պիտի թուել մի առ մի:

Բաւական էր, որ համառօտ կերպով աշուղկեց մեզ առ այժմ զծել բարոյական զարգացման սկիզբը և էյօլիցիան *):

Մում է մեզ հրաւիրել դէպի այս ամենակարեւոր ուսումնասիրութիւնը՝ մանկավարժներին, օրենսդիրներին, հասարակական գործողներին և բոլոր այն անձներին, որոնք ձեռքն է գտնվում ընտրութիւնները կազմակերպելու և կրթելու ամենամեծ և ամենաանուրը ջանքը...

Վ. Փ.

*) Ե. Լետուսնոն, Պարիզի անտրոպոլոգիական դպրոցի ուսուցիչ և յայտնի գիտնականը ունի թէ այս և թէ այլ նիւթերի վրա գրված շատ լուրջ հետաքրքիր և գիտնական աշխարհից գնահատված աշխատութիւններ, որոնցից նշանաւորներն են. 1) Ամուսնութեան և ընտանիքի էյօլիցիան. 2) Սեփականութեան էյօլիցիան. 3) Գիտութեան և մտերմութեան էյօլիցիան. 4) Ցանկութիւնների Ֆիլոլոգիան. 5) Կրօնների էյօլիցիան. 6) Բարոյականութեան էյօլիցիան: Մեր այս յօդուածը աղատ կերպով զարգացնում է նրա «Սոցիոլոգիա ըստ տեղադրութեան» կոչվող մեծ աշխատութիւնից:

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ՖԻՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
MESSAGERIES MARITIMES
(ՄԵՍԱԺԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնադր. և ուղղակի երթևեկություն 10 ՆՆՈՆԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ
Ուրբաթ, 12/24 յունիսի, դուրս կը գնայ ԲԱԹՈՒՄԻՑ EBRE (ԷԲՐ) նաւը, նաւա-
պետ MATHÉ գեպի Կ. Պօլիս, Մարսէլ, Հալիք, Լանդոն, մանկուկ և միջանկեղ նաւա-
հանգիստները:

Ազնաններ՝ ԲԱԹՈՒՄԻՄ՝ ՄԱԼԱԿԱԶԻ, ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ ՀԵՋՈՒԲԱՆՑ, իսկ ԲԱԹՈՒՄԻ
մէջ՝ ԳՈԼԴԱՆՑՆԵՐ: (№ 23) 1—2

ՆԱԽԱԳՆՈՒՇԱՑՈՒՄՆ

Ես ի ներքոյ ստորագրեալ յայտնում եմ, որ իմ եղբայր՝ Գրիգոր Իվանովիչ Միր-
զովը, որ այժմ բացակայ է Թիֆլիսից, իր և իմ կողմից նրան տուած հաւատարմա-
գրի հիման վրա տուել էր Ալեքսանդր Իվանովիչ Մանթաշովին ՄԻ ՄՈՒՐՀԱՎ քառասուն
հազար ռուբլու (40,000 ռ.) ապրիլ 26-ին, 1884 թ. ցարհանձ. իսկ վերջինս իր կող-
մից անվերադարձ (по безвозвратной надписи) մակաղութեամբ յանձնել էր Եզոր Գրիգոր-
ովիչի ֆրիգատովին (որը վանձնովել է այս տարի փետրվար ամսին): Փողերը մեր կող-
մից վճարելուց յետոյ Ե. Գ. Փրիգորովը տալիս է յիշեալ մուրհակը մեր նախկին կառու-
վարիչ ԴԱԻԻՔ ՍՏԵՓԱՆՕՎԻՉ ԴԱԻՐԻՇԵՎ ԿԱՍՊՈՐՕՎ ՍՈՒՆԻ, որպէս զի յանձնել մեզ ո-
չնչացնելու, բայց պ. Դաւրիշեւը յիշեալ մուրհակը կորցրել էր առանց ջնջելու ստորա-
գրութիւնները և պատահելով, ի հաստատութիւն որոյ պ. Դաւրիշեւը ունի մեզ տուած
ստորագրութիւն հաստատված Թիֆլիսի նոսար Պաշտարացիու գրասենեակում 14-ին
նոյեմբերի 1891 թ. ընդ № 6733:

Ներկայումս վերջինս մուրհակը գտնվում է ՏՕՀՄԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒՄԻՐ ԲԱՂԱԲԱՑԻ
ԴԱԲԻԷԼ ՍՈԼՈՄՆՕՎԻՉ ՊԱՐՈՒՆԲԷԳՕՎԻ ՄՕՑ: Որպէս ինչ վերադարձնելու և ոչնչաց-
նելու համար դիմել եմ նրան նոսարական յայտարարութեամբ այն մայիսի 23-ին:

Այս բոլորի համար ես իմ պարտաւորութիւնս եմ համարում յայտարարել ի զի-
տութիւն ընդհանրութեան, որպէս նախագրուած լինելու կատարվելը զործողութեան այդ
վերջինս մուրհակի վերաբերմամբ:

Մայիսի 30-ին 1892 թ., Թիֆլիս. Միլքո Իվանովիչ Միրզովի (№ 61) 2—2

Թիֆլիսի ա. Նշան եկեղեցու երեցիփոխանի և հաշտակների եռամեայ ժամանա-
կամիջոցը լրացած լինելու հոգեւոր իշխանութեան կազմակերպութեամբ որոշված է յու-
նիսի 7-ին, կիրակի օրը, ժամը 12-ին ա. պատարագից յետոյ կատարել նոր երեցիփո-
խանի և հաշտակների ընտրութիւնը: Ուստի յիշեալ եկեղեցու մեծ. ծխականները
հրաւիրվում են նոյն օրը յիշեալ եկեղեցին ընտրութեանը մասնակցելու:

Թիֆլիսի եկեղեցիների բարեկարգութեան վերաբերմամբ Յովհաննէս քահանայ Մար-
տիրոսեան: 2—2

ԱՍՖԱԼՏԻ ԻՐԵՂԷՆՆԵՐ ԵՒ ԱՍՖԱԼՏԻ ՈՒ ԳՈՒՏՐՈՒՄԻ ՎԱ-
ՃԱՌՈՒՄՆ

Միգրանի առփառի գործարանի բարձրագոյն հաստատված ընկերութեան ԹԻՖԼԻ
ՍՈՒՄ ԵՒ ԲԱԹՈՒՄԻՄ: Ցանկացողները պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցեով:

ԹԻՖԼԻՍ. Ալեքսանդրեան փողոց, № 50, Ի. Ս. Չերեւեանիին:
ԲԱԹՈՒՄ. Սալօվայա փողոց, № 3, պ. Սուխանովին:
(№ 24) 7—15

ՍԱՐՊԻՆԿԱՆԵՐԻ ՄԱԳԱԶԻՆ

Թիֆլիս, Սօլովակայա փողոց, տուն Աղաբաբովի Ամանային գործնական հիւ-
սուածքներ, ձեռքի պատրաստութեան արհեստների, մանուկների, զգեստ-
ների և պարանների շապիկների համար:

Մեծ ընտրութիւն լայն սարակների նախշով:
Սարակների գույքաների թիւ, սաղա, գոյնզգոյն: Ներկերը տեղական են:
Սարակների զգեստներ արհեստում 3 ռուբլուց սկսած մինչև 60 կոպէի:
Սարակների իւրեաներ 1 ռ. 80 կ. և աւելի թանգ:
Սարակների զգեստներ արհեստներ և զգեստ թաշկինակներ:
ՓԱՐԻԿԱՆՏՆԵՐ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ
ԲԷՆԴԷՐ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆՕՎ
(№ 47) 14—30

Պետերբուրգի հայ ուսանողների հետեւեալ հրատարակութիւնների պահեստը փո-
խադրված է Թիֆլիսի կենտրոնական գրադաշտանոցը, ուր և կարող են դիմել ցանկա-
ցողները:

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԵՐԻՆ ԲԱՌԳԻՐԲ, զինն է. 2 ռ.
ԳԱՐԲԱԼԳԻԻ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ (սակաւաթիւ). 1 "
ՓՈՐԻԿ ԼՐՏԵՍԸ — " 2 կ.
ԱԶՕ ՄԱՐՈՒՆ — " 3 կ.
(№ 54) 7—8

ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ վաճառականական գրաստարգին պատկանող
խրաբանչիւր անձի համարու ՄԱՏՁԵԼԻ ՁԵՆՆԱՐԿ առևտրական հաշտարու-
թիւնը առանց ուսուցչի օգնութեան ուսումնասիրելու համար:

Ս. ՄԱՆՈՒԼԵԱՆԻ

ՁԵՆՆԱՐԿ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇԻԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

Տեղանքի լիակատար աղետակներով 1-ից մինչև 10.000 ռուբ. համար. 10/6-ից մինչև 120/6
վաճառվում է եղբայր Ծովանովների բանկային գրասենեակում և հեղինակի մօտ.
Тифлисть, Нагорная ул., № 9. Օտարաբաղադրվող դիմում են վերջին հասցեով՝ С. П. Ма-
нуэляну:
Գինն է 1 ռուբլի փոստի ծախս 21 կ. Գրավաճառներին զիջում կը լինի: 98—150
(9—№ 95)

ՊԱՆՍԻՕՆ ՏԷՐ-ՅԱԿՈՎ ԲԵԱՆԻ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ

ԳԻՄՆԱԶՆԱԿԱՆ ԵՒ ՐԷԱԿԱՆ ՀԻՆԳ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդունում և պատրաստում է աշակերտներ գիմնազիայի, ղեկավարն ուսումնարանի.
Լազարեան ձեռնարանի մինչև հինգերորդ դաստիան. նոյնպէս ղեկավարներ, տեխնիկական և
այլ միջնակարգ ուսումնարանների համար:

Պանսիօնում աւանդվում են՝ կրօն, հայոց եկեղեցական պատմութիւն, մեկնութիւն պա-
տարագի հայոց, հայոց լեզու (հայերի համար), ռուսերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, լատի-
ներէն, յունարէն, վրացերէն, թուրքերէն լեզուներ, թուրքաբանութիւն, աղբերակ, երկրագիտու-
թիւն, ընդհանուր պատմութիւն, ռուսաց պատմութիւն, ընդհանուր աշխարհագրութիւն, Ռուսաստանի
աշխարհագրութիւն, բնական պատմութիւն, նկարչութիւն, գրութիւն, խմբա-
կան երգեցողութիւն, երաժշտութիւն, պար, մարմնամարզութիւն:

Աշակերտներ ընդունվում են թօշակաւորներ, կիսաթօշակաւորներ և երթևեկներ:
Պանսիօնում դասախօսում են գիմնազիական և ղեկավարն ուսումնարանի ուսուցիչներ:
Հասցէն. Тифлисть, Сололаки, Вельяминовская улица, домъ № 11.
(№ 148) 18—20 (6)

ԱՏԱՄԵԱԲՈՅԺ

ՀԱՄԱԶԵՍՊ ՕՐԲԻԼԻ

Սօլովակայա փողոց, սեփական տանը № 15—16

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻՆ

Առաւօտեան 12 ժամից մինչև 2 ժ. և երեկոյեան 5 ժամից մինչև 7 ժ.
Կիրակի և տօն օրերին առաւօտեան 8 ժամից մինչև 2 ժամ կէսօրից յետոյ:
(№ 145) 56—150

НѢМЕЦКАЯ ГОСТИНИЦА

HOTEL NIEMIECKI, ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՒՐԱՆՑ՝ գտնվում է ՎԱՐՇԱՎԱ-
ՅՈՒՄ, քաղաքի կենտրոնում, նորից վերաշինված, ունի 90 կահաւորված նստիչներ:
որոնց սարք ու կարող ամենալաւ արտասահմանեան հիւրանոցների սենեակներին է
նման Նստիչների զինը 50 կողեկից մինչև 3 ռուբլի օրական, անկողնով և ծառայով:
Հիւրանոցում կայ ընթերցարան-գրադարան, որտեղ ստացվում են հայերէն «Մշակ» և
«Նոր-Գար» լրագիրները, հիւրերի համար անվարձ: Կայ ընտանիք, տեխնիկ, քաղաքի-
ղէնների խանութ, բարձրներ:

Հիւրանոցի կառքերը գտնվում են բոլոր երկաթուղային կայարաններում:
(№ 21) 23—130 (2)

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱԲԱՑԻՆ ԻԳԱԿԱՆ ՊՐՕՖԷՍԻՕՆԱԼ ԱՐ-
ՀԵՍՏԱՆՈՅԻ ԱՐՀԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

- 1) Հանդերձների և սպիտակեղենի ձեւի դասեր Գլոգլինսկու մեթոդով և Շեդզերի
ֆրանսիական մեթոդով:
- 2) Կարի դասեր մօդային ժուրնալներով:
- 3) Հարթակարի և զանազան ձեռագործերի դասեր:
- 4) Դասեր տարրական և ծխական դպրոցների ուսուցչուհիներ պատրաստելու հա-
մար:

Վճարը ամսական 2 ռուբլի. երկու անգամ շաբաթը 5-ից մինչև 7 ժամը երեկո-
յեան:

Տարրական և ծխական դպրոցների ուսուցչուհիները կարող են այցելել դասերը
ձրի: (№ 23) 27—40

ՆՕՏԱՅԻՆ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

ՍՏԱՆԿԱՐԱՐ (ПОСТАВЩИК) Թիֆլիսի բաժնի Ռուսաց Աղետական Կոնսերվատո-
րիայի:

Վաճառվում են Կովկասեան եղանակներով:

Կորդաններ. Նոր բայաթի. Nouveau Bayati.
Հայկական ռապսոդիա, Rhapsodie Arménienne.
Տիֆլիսեան. Կովկասեան եղանակներ և պարեր. Frans Caucasische.
Աֆրիկեան. Մայր Արաբի. Պարսկերէկեանի Հալար երանի.
Տէր-Յովսէփեանի Մանկական երգարան (նոստրերով):
Հայկական Մարշ. Marche Arménienne.
Շիժուհակ (նոր փոխադրութիւն) Цигернак.
Լոյսակ և միջ քանակութեամբ ամեն տեսակի նոստաների, պիանոի,
ջութակի, ֆլէյտի և այլ գործիքների համար: Բոնաներ, պլանոներ, Շեդզերի և
ուրիշ ֆաբրիկաների, կան ծախու և վարձով տալու: Զուլեակներ, ֆլէյտաներ,
ֆիսարմոնիաներ, ջութակի լարեր և այլն.... Օտարաբաղադրվողների պատուէր-
ները կատարվում են խելոյն:
Դիմել հետեւեալ հասցեով. г. Тифлисть, Музыкальный магазинъ Ив. Су-
занаджянъ.
(№ 53) 6—10

ՇԵՐԻՆԳԻ ՊԷՊՍԻՆ ԷՍՍԷՆՑԻԱ

Դոկտոր Օսկար Լիբերիլի Բերլինի համալսարանի ֆարմափո-
ղայի պրոֆէսորի ընդհատով:

SCHERINGS

Grüne—Apotheke Berlin N. Shaussee—Strasse 19
Ծախվում է բոլոր դեղանոցներում և դեղատոյին մեծ խանութներում:
Միակ պահեստը Կովկասի համար՝ Կովկասեան ընկերութեան դեղա-
տան սպրանքների վաճառման ԹԻՖԼԻՍԻՄ, և բաժանմունքը ԲԱԹՈՒՄԻ:
(№ 53) 6—10